

Фінансово-економічні ризики є загрозою економічній безпеці вищих навчальних закладів і держави в цілому. Вони за своєю природою здебільшого є однорідними, що дає змогу досліджувати їхні певні типові групи, комплексно аналізувати відповідні ситуації, виділяти основні характеристики ризиків, тенденції зміни розміру збитків, розробляти сценарії настання несприятливих подій з метою створення формалізованих наборів стандартних реакцій на їхнє виникнення [1].

До фінансово-економічних ризиків у свою чергу можна віднести інфляційний. Інфляційний ризик має постійний характер і супроводжує всі фінансові операції ВНЗ в умовах ринкової економіки. Він полягає у знеціненні реальної вартості капіталу, а також очікуваних доходів від здійснення фінансових угод або операцій у зв'язку з інфляційними процесами.

Один із методів мінімізації інфляційного ризику – включення до складу майбутнього номінального доходу за фінансовими операціями розміру інфляційної премії.

Важливим у сучасних умовах є своєчасне, компетентне, прагматичне, скоординоване управління фінансово-економічними ризиками, для успішного управління якими, у тому числі на рівні ВНЗ, доцільним вбачається вироблення плану дій з їх усунення чи нівелювання негативного впливу.

Список використаних джерел

1. Соскін О. Фінансово-економічні ризики розвитку України в умовах сучасної кризи [Електронний ресурс] / О. Соскін. – Режим доступу : <http://soskin.info/news/2895.html>

2. Перчак О. А. Сучасні економічні ризики в Україні [Електронний ресурс] / О. А. Перчак. – Режим доступу : <http://ib.khnu.km.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/2432/1/>

УДК 378.001.76

І.Ю. Мелушова, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ВИДІВ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ОСВІТІ

Серед пріоритетних напрямів державної політики щодо розвитку вищої освіти в контексті євроінтеграції України визначено проблему постійного підвищення якості освіти, модернізацію її змісту та форм організації навчально-виховного процесу. Одним із шляхів модернізації освітньої системи постає впровадження в навчальний процес вищих навчальних закладів новітніх освітніх систем і технологій.

Спираючись на визначення «інновацій» згідно із Законом України «Про інноваційну діяльність», «інновації у сфері освіти або освітні інновації» можна трактувати як новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоспроможні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно підвищують якість, ефективність та результативність навчально-виховного процесу. При цьому основними елементами «освітньої інновації» є її носій (творча особистість), який має певну інноваційну ідею (ядро інновації) та проводить інноваційний експеримент (джерело інновації); споживач інновації – учень або група студентів, слухачів (які здобувають знання з певного напрямку); а також інституції, що забезпечують упровадження інновацій у навчальний процес (заклади освіти; наукові, методичні, науково-методичні установи; науково-виробничі підприємства; державні і місцеві органи управління освітою та самоврядування в галузі освіти).

Більшість інноваційних технологій за своїми цілями, змістом, методами та засобами мають досить багато спільного, а тому можуть бути класифіковані на кілька узагальнених груп: психолого-педагогічні (нововведення в навчальний, виховний та управлінський процеси); науково-виробничі (комп'ютерні та мультимедійні технології, сучасне матеріально-технічне обладнання); соціально-економічні (юридичні, правові, економічні нововведення).

Порівняльний аналіз різних класифікацій у сучасній літературі дозволив дійти висновку, що типи нововведень найчастіше класифікують за такими ознаками: сфера застосування (зміст освіти, методики, технології, форми, методи, засоби, управління освітою тощо); інноваційний потенціал (модифікаційні; базові; комбінаторні; радикальні); масштаб перетворення (локальні; модульні; системні). Більшість класифікацій є досить загальними через прагнення їх авторів врахувати максимальну кількість можливих ознак інновацій. Крім того, у більшості випадків, у них відсутня системність та ієрархічна побудова, що є основними ознаками класифікаційної системи як засобу встановлення зв'язків між поняттями або класами об'єктів.

В роботі інших авторів класифікація освітніх інновацій побудована на принципах комплексності та системності, у вигляді ієрархічної системи, що передбачає поділ факторів за етапами здійснення інновацій:

- виникнення: за масштабом цілей та періоду дій (стратегічні, тактичні, оперативні); за джерелами виникнення (в результаті НТП, за потреб ринку); за типом взаємодії учасників педагогічного процесу (колективному, груповому, сімейному навчанні, репетиторські та ін.);

- впровадження: за джерелами фінансування (за рахунок коштів: власних, кредитних, бюджетних, спонсорських, змішаних); за

тривалістю провадження та дії (довгострокові, середньострокові, короткострокові); за масштабами впровадження та соціально-педагогічною вагою (міжнародні, регіональні, галузеві; в навчальній, середній, вищій освіті; у межах навчальної дисципліни, напряму підготовки та ін.); за комплексністю здійснення (прості, комплексні, системні); за видом впровадження (обов'язкове, ініціативне) та ін.;

– впливу та наслідків: у зв'язку з іншими інноваціями (часткові, модульні); за значенням у відтворювальному процесі (споживчі, інвестиційні).

Оскільки інноваційні технології, що використовуються у системі вищої освіти, доцільно розглядати як моделювання викладачем змісту, форм і методів навчального процесу відповідно до поставленої мети з використанням новизни, – основним критерієм інновації виступає новизна ідеї. Тому, на нашу думку, доцільно доповнити дану класифікацію такою ознакою як освітні інновації за рівнем новизни, в розрізі якої виділено: абсолютна, часткова та умовна новизна.

Певні види інновацій мають свої специфічні особливості, наприклад, системні інновації, що стосуються радикальних змін в освіті, потребують та породжують інші види інновацій: організаційні, управлінські, економічні, педагогічні, соціальні тощо. Якщо ж рівень новизни частковий, то зміни відбуваються лише в певній функціональній сфері. Відповідно з цим розподілом виявляється певне групування інновацій в освітній сфері. Такий підхід ураховує специфіку сфери вищої освіти та особливості її розвитку в сучасних умовах з позицій практичного застосування.

УДК 001.895:377.3

В.М. Михайлов, д-р техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

О.В. Михайлова, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОСНОВА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

Інноваційна діяльність в освіті створює максимально сприятливі умови для розвитку творчих здібностей кожного студента. Від рівня освіченості випускників багато в чому залежить успіх не лише окремої особистості, а й держави в цілому.

Термін «інноваційна діяльність» визначається як вид діяльності, що пов'язаний з трансформацією ідей (результатів наукових